

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK CXXVIII

NR 4

WARSZAWA 2021

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ZAŁOŻONY PRZEZ XAWEREGO LISKEGO
W 1887 ROKU

ROCZNIK CXXVIII
2021

4

WARSZAWA 2021

REDAKCJA

GRZEGORZ PAC (historia średniowiecza, Warszawa), EDWARD OPALIŃSKI
(historia XVI–XVII w., Warszawa), DOROTA DUKWICZ (historia XVIII w., Warszawa),
ANDRZEJ NOWAK (redaktor, historia XIX w., Kraków/Warszawa), JERZY EISLER
(historia XX w., Warszawa), MONIKA JUSUPOVIĆ (sekretarz redakcji, Warszawa),
MARTA KUC-CZEREK (sekretarz redakcji, Warszawa)

KOMITET REDAKCYJNY

DÁNIEL BAGI (Pecz, Węgry), ANNA BARAŃSKA (Lublin), RICHARD BUTTERWICK-PAWLIKOWSKI
(Londyn), EWA DOMAŃSKA (Poznań), MARIAN DYGO (Pułtusk–Warszawa), KARIN FRIEDRICH
(Aberdeen), ROBERT FROST (Aberdeen), CATHERINE GOUSEFF (Paryż), JAROSŁAW HRYCAK (Lwów),
MAGDALENA HUŁAS (Warszawa), MACIEJ JANOWSKI (Warszawa), TOMASZ JUREK (Poznań),
BARTOSZ KALISKI (Warszawa), TOMASZ KIZWALTER (Warszawa), WOJCIECH KRIEGSEISEN (Warszawa),
CEZARY KUKLO (Białystok), LIDIA MICHALSKA-BRACHA (Kielce), ROMAN MICHAŁOWSKI (Warszawa),
KRZYSZTOF MIKULSKI (Toruń), BORYS W. NOSOW (Moskwa), HENRYK SAMSONOWICZ (Warszawa),
JERZY STRZELCZYK (Poznań), PHILIPP THER (Wiedeń), MARIUSZ WOŁOS (Kraków)
oraz członkowie redakcji

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31
tel. +48 22 831 02 61, e-mail: kh@ihpan.edu.pl
<http://www.kh-ihpan.edu.pl>

Redaktor językowy: Małgorzata Świerzyńska
Tłumaczenia: Grażyna Waluga
Skład: Marcin Szcześniak

© Copyright by Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2021

© All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system,
or transmitted, in any form or by any means without the prior permission of the publisher,
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk

© Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk lub odtwarzanie fragmentów tej publikacji w mediach
każdego rodzaju wymaga pisemnego zezwolenia
Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk

p-ISSN 0023-5903

e-ISSN 2451-1315

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Kolportaż wersji drukowanej czasopisma prowadzi
Wydawnictwo Naukowe Semper
Dział handlowy i księgarnia:
ul. Bednarska 20 A, 00-321 Warszawa
tel./fax: +48 22 828 49 73
<http://semper.pl>
<http://semper.istore.pl>

SPIS TREŚCI

ROZPRAWY

- Rafał Rutkowski, Zwycięstwo bez walki i wojownicy udający kupców.
Podstęp Olafa Świętego w Saudungssundzie 873
- Henryk Litwin, Paweł Rzechowski vel Rechowski, pisarz grodzki
kijowski — adaptacja Polaka do funkcjonowania w środowisku szlachty
ruskiej na Kijowszczyźnie w czasach Zygmunta III 899
- Paweł Zając, *O religii pocziwych ludzi* Stanisława Konarskiego — między
historiografią a nowymi ustaleniami na podstawie akt Kongregacji
Świętego Oficjum 913
- Martinas Malužinas, Stosunki władzy na linii Smetona–Voldemaras. Rola
organizacji Żelaznego Wilka w litewskim systemie politycznym 937
- Andrzej Gwóźdź, W drodze do domu. Kultury pamięci przymusowej
migracji Niemców po 1945 roku w kinematografiach niemieckich 959

ARTYKUŁY RECENZyjne I RECENZJE

- Adrian Jusupović, Stosunki Piastów z Rurykowiczami w kompilacji
historiograficznej. Współczesna „kolekcja historyczna” 991

*

- H. Wolfram, *Das Römerreich und seine Germanen. Eine Erzählung von Herkunft
und Ankunft* — Robert Kasperski 1011
- R. Gramsch-Stehfest, *Bildung, Schule und Universität im Mittelalter* —
Dorota Żołądz-Strzelczyk 1015
- R. Baron, *Misja życia. Praski polonista Marian Szykowski (1883–1952) a idea
polsko-czeskiego zbliżenia na polu kultury* — Tomasz Pudłocki 1019

IN MEMORIAM

- Henryk Samsonowicz (23 I 1930 — 28 V 2021) — Jerzy Pysiak, Michał
Tymowski 1025

ZAWARTOŚĆ ROCZNIKA

Spis treści rocznika CXXVIII	1035
Spis autorów	1041
Spis recenzentów wewnętrznych i zewnętrznych	1043

CONTENTS

Rafał Rutkowski, Victory without Battle and Warriors Disguised as Merchants: Olaf the Saint's Deception at Saudungssund	873
Henryk Litwin, Paweł Rzechowski vel Rechowski, Borough Clerk of Kiev — Adaptation of a Pole to Functioning in the Milieu of Ruthenian Nobility in the Province of Kiev under King Sigismund III	899
Paweł Zając, Stanisław Konarski's <i>On the Religion of Honest Men</i> — between Historiography and New Establishments Based on the Records of the Congregation for the Doctrine of the Faith	913
Martinas Malužinas, Power Relations on the Smetona–Voldemaras Line. The Role of the Iron Wolf Organization in the Lithuanian Political System	937
Andrzej Gwóźdź, On the Way Home. Cultures of Memory of the Forced Migration of Germans after 1945 in the Cinema of Both German States	959

CRITICAL ARTICLES — REVIEWS

Adrian Jusupović, The Relations of the Piasts with the Rurik Dynasty in Historiographical Compilation. Contemporary 'Historical Collection' ..	991
Reviews	1011

IN MEMORIAM	1025
-------------------	------

TABLE OF CONTENTS	1035
-------------------------	------

SPIS TREŚCI ROCZNIKA CXXVIII*

Anusik Zbigniew, Latyfundium Tęczyńskich w XVII wieku. Dobra i właściciele	3	697
Getka-Kenig Mikołaj, Usurpation of Aristocratic Privilege and the Social Identity of the Polish Noble Elite in the Period of the Partitions	Eng. 5	79
Gwóźdź Andrzej, W drodze do domu. Kultury pamięci przymusowej migracji Niemców po 1945 roku w kinematografiach niemieckich	4	959
Kordel Jacek, The Motif of the 'Bloodbath of Toruń' in Voltairean Writings Concerning the Dissident Question of 1767/68 and the First Partition of Poland	Eng. 5	45
Kriegseisen Wojciech, Protestant Providentialism in the Commonwealth of the Nobles: A critical view on Sarmatism	Eng. 5	5
Kupisz Dariusz, Szlachta wołyńska wobec agresji tureckiej na Rzeczpospolitą w 1621 roku	2	577
Litwin Henryk, Paweł Rzechowski vel Rechowski, pisarz grodzki kijowski — adaptacja Polaka do funkcjonowania w środowisku szlachty ruskiej na Kijowszczyźnie w czasach Zygmunta III	4	899
Łazor Jerzy, Pierwsza francusko-polska koncesja kolejowa z 1924 roku. Przyczynek do relacji finansowo-gospodarczych Polski i Francji po I wojnie światowej	3	785
Łopatecki Karol, Uchwały izby poselskiej a działalność legislacyjna sejmu — przykład 1615 roku	2	549
Malužinas Martinas, Stosunki władzy na linii Smetona-Voldemaras. Rola organizacji Żelaznego Wilka w litewskim systemie politycznym ..	4	937
Nowak Andrzej, Ankieta „Kwartalnika” — konteksty historyczne, formuła i pytania	1	5
Nowak Andrzej, The 2021 <i>Kwartalnik Historyczny</i> Survey	1	17
Portnov Andrii, Kilka refleksji o ukraińskiej (i nie tylko) historiografii postsowieckiej	1	481
Rajman Jerzy, Związki rodzinne mieszczan krakowskich z duchowieństwem świeckim Krakowa w XIV wieku	2	511

* Rocznik składa się z 4 zeszytów polskich i 1 anglojęzycznego – English-Language Edition no. 5/2021 (Eng. 5).

Rodak Mateusz, Fenomen hazardu („hazardziku”) ulicznego w Drugiej Rzeczypospolitej. Casus województwa wileńskiego	2	601
Rutkowski Rafał, Zwycięstwo bez walki i wojownicy udający kupców. Podstęp Olafa Świętego w Saudungssundzie	4	873
Siedziako Michał, Were Elections in the Socialist Countries Elections at All? The Case of Elections to the Sejm in Communist-Ruled Poland	Eng. 5	131
Szajda Marek, ‘Out of Poland, Not to Israel, but Out of Poland’: Factors Influencing the Decision to Leave Poland after March 1968: On the Basis of Research from the 1970s	Eng. 5	105
Tracz Vira, Epidemia szkarlatyny we Lwowie w latach 1907–1910 Urząd miejski, higieniści i polityka zdrowia publicznego	3	743
Zajac Paweł, <i>O religii pocziwych ludzi</i> Stanisława Konarskiego — między historiografią a nowymi ustaleniami na podstawie akt Kongregacji Świętego Oficjum	4	913
Zarycki Tomasz, Polska historiografia po roku 1989: spojrzenie socjologa nauki	1	491

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — MATERIAŁY

Adamczyk Dariusz, Replika na tekst Władysława Duczki <i>Srebro pierwszych Piastów. Uwagi w związku z książką Dariusza Adamczyka</i>	2	637
Pękacka-Falkowska Katarzyna, The English Connection: Jacob and Johann Philipp Breynne, James Petiver and Plants: The Correspondence between the Breynes and Petiver from the 1690s	Eng. 5	167

ARTYKUŁY RECENZyjNE I RECENZJE

Bracha Krzysztof, Difficult Unions: Marital Cases Before the Consistorial Court of Poznań at the Beginning of the Fifteenth Century	Eng. 5	199
Cieśla Maria, Historia lokalna czy międzynarodowe sieci kontaktów — na marginesie pracy Berndta Strobacha <i>Der Hofjude Berend Lehmann (1661–1730). Eine Biografie</i>	2	641
Jusupović Adrian, Stosunki Piastów z Rurykowiczami w kompilacji historiograficznej. Współczesna „kolekcja historyczna”	4	991
Kosińska Urszula, The Winding Paths of Russian Imperial Politics: On <i>Die Geburt des russländischen Imperiums: Herrschaftskonzepte und -praktiken im 18. Jahrhundert</i> by Ricarda Vulpius	Eng. 5	223
Orzeł Joanna, Między semantyką historyczną a kontekstem społecznym epoki — o języku politycznym szlachty Rzeczypospolitej	3	813

*

Anceau É., <i>Les élites françaises: Des Lumières au grand confinement</i> — Marta Tomczak	Eng. 5	253
Baron R., <i>Misja życia. Praski polonista Marian Szykowski (1883–1952) a idea polsko-czeskiego zbliżenia na polu kultury</i> — Tomasz Pudłocki	4	1019
Dąbrosz-Drewnowska P., <i>Oczami paryżanina, czyli Księstwo Warszawskie w napoleońskiej propagandzie (1807–1815); W dyplomatycznej depeszy i wojskowych wspomnieniach. Obraz Księstwa Warszawskiego (1807–1815) w źródłach francuskich</i> — Mikołaj Getka-Kenig	3	845
Gramsch-Stehfest R., <i>Bildung, Schule und Universität im Mittelalter</i> — Dorota Żołądz-Strzelczyk	4	1015
Grześkowiak-Krwawicz A., <i>Dyskurs polityczny Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Pojęcia i idee / The Political Discourse of the Polish-Lithuanian Commonwealth Concepts and Ideas</i> — Richard Butterwick	3	831
Hermanson L., <i>Friendship, Love, and Brotherhood in Medieval Northern Europe, c. 1000–1200</i> — Rafał Rutkowski	3	836
James L., <i>„This Great Firebrand”. William Laud and Scotland, 1617–1645</i> — Jakub Basista	3	839
Karbarz-Wilińska J., <i>Dęby i burzany. Ukraińskie organizacje i partie związane z biskupem stanisławowskim Grzegorzem Chomyszynem (1925–1939)</i> — Rafał Kolano	3	851
Kowalczyk A., <i>Józef Piłsudski. Pisarz</i> — Maciej Metecki	2	669
Kozłowski W., <i>The Thirteenth-Century Inter-Lordly System: Lordly Identity and the Origins of the Angevin-Piast Dynastic Alliance</i> — Gábor Barabás	Eng. 5	272
Leszczyński A., <i>Ludowa historia Polski: Historia wyzysku i oporu: Mitologia panowania</i> — Dariusz Jarosz	Eng. 5	264
Mikaberidze A., <i>The Napoleonic Wars: A Global History</i> — Marta Tomczak	Eng. 5	257
Mycielski M., <i>W „naszym pogrobowym położeniu”. Kajetan Koźmian po powstaniu listopadowym</i> — Mikołaj Getka-Kenig	2	665
Pawłowska-Kubik A., <i>Rokosz sandomierski 1606–1609. Rzeczpospolita na politycznym rozdrożu</i> — Edward Opaliński	2	659
<i>Prawda historyczna a odpowiedzialność prawna za jej zniekształcanie,</i> red. A. Radwan, M. Berent — Tomasz Pudłocki	2	673
Vasara-Aaltonen M., <i>Learning Law and Travelling Europe: Study Journeys and the Developing Swedish Legal Profession, c. 1630–1800</i> — Marcin Broniarczyk	Eng. 5	241
Wolfram H., <i>Das Römerreich und seine Germanen. Eine Erzählung von Herkunft und Ankunft</i> — Robert Kasperski	4	1011
Wólkiewicz E., <i>Proletariusze modlitwy?: Drogi karier, finanse i kultura materialna niższego kleru w średniowiecznej Nysie</i> — Marcin Sumowski	Eng. 5	260
<i>Żydowski samorząd ziemski w Koronie (XVII–XVIII wiek): Źródła,</i> ed. A. Kaźmierczyk and P. Zarubin — Moshe Rosman	Eng. 5	248

ODPOWIEDZI NA ANKIETĘ

Barańska Anna	1	29	Nikodem Jarosław	1	270
Bömelburg Hans-Jürgen	1	35	Noga Zdzisław	1	279
Bracha Krzysztof	1	41	Odziemkowski Janusz	1	284
Brzechczyn Krzysztof	1	47	Oliński Piotr	1	292
Bukowski Waldemar	1	57	Ożóg Krzysztof	1	298
Butterwick Richard	1	71	Paczkowski Andrzej	1	303
Caban Wiesław	1	85	Pasztor Maria	1	309
Chwalba Andrzej	1	87	Piasek Wojciech	1	313
Czubaty Jarosław	1	91	Pietrzyk-Reeves Dorota	1	320
Domańska Ewa	1	95	Polak Wojciech	1	322
Dudek Antoni	1	104	Polit Jakub	1	328
Franaszek Piotr	1	108	Polonsky Antony	1	334
Friedrich Karin	1	113	Pomorski Jan	1	341
Friszke Andrzej	1	119	Pudłocki Tomasz	1	349
Frost Robert	1	126	Řezník Miloš	1	352
Głębocki Henryk	1	128	Roszkowski Wojciech	1	360
Górny Maciej	1	144	Schramm Tomasz	1	364
Guzowski Piotr, Poniat Radosław	1	150	Słoń Marek	1	369
Janowski Maciej	1	159	Sperka Jerzy	1	372
Jasiński Tomasz	1	164	Staliunas Darius	1	376
Jurkowski Roman	1	168	Stobiecki Rafał	1	380
Kamiński Łukasz	1	174	Thompson Ewa	1	388
Kieniewicz Jan	1	180	Traba Robert	1	393
Kizik Edmund	1	184	Tyszkiewicz Jakub	1	400
Kizwalter Tomasz	1	193	Waingertner Przemysław	1	407
Koczegarow Kirył	1	200	Wiech Stanisław	1	409
Korkuć Maciej	1	205	Wiślicz Tomasz	1	415
Kornat Marek	1	216	Wnuk Rafał	1	419
Kowalski Marek Daniel	1	223	Wolsza Tadeusz	1	427
Kucharczyk Grzegorz	1	231	Wołos Mariusz	1	434
Kukło Cezary	1	233	Zackiewicz Grzegorz	1	441
Michalska-Bracha Lidia	1	242	Zaporowski Zbigniew	1	448
Michałowski Roman	1	246	Zblewski Zdzisław	1	449
Micińska Magdalena	1	252	Zielińska Zofia	1	454
Minakowski Marek Jerzy	1	254	Zięba Andrzej	1	461
Motyka Grzegorz	1	258	Żurawski vel Grajewski		
Nicieja Sławomir	1	262	Radosław	1	472

IN MEMORIAM

Alicja Falniowska-Gradowska (10 I 1924 — 15 IX 2020) —

Ewa Danowska

Henryk Samsonowicz (23 I 1930 — 28 V 2021) — Jerzy Pysiak, Michał

Tymowski

KOMUNIKATY

Konkurs im. Profesora Jerzego Michalskiego na najlepszą recenzję naukową z zakresu historii	2	683
---	---	-----

LISTY DO REDAKCJI

Lewandowski Mirosław, Odpowiedź na oświadczenie prof. dra hab. Stanisława Salmonowicza	3	859
Salmonowicz Stanisław, Oświadczenie	1	503
Salmonowicz Stanisław, Replika na oświadczenie dra Mirosława Lewandowskiego, przesłane do „Kwartalnika Historycznego”	3	863

CONTENTS

Anusik Zbigniew, The Tęczyńskis' Latifundium in the Seventeenth Century. Estates and Owners	3	697
Getka-Kenig Mikołaj, Usurpation of Aristocratic Privilege and the Social Identity of the Polish Noble Elite in the Period of the Partitions	Eng. 5	79
Gwóźdź Andrzej, On the Way Home. Cultures of Memory of the Forced Migration of Germans after 1945 in The Cinema of Both German States	4	959
Kordel Jacek, The Motif of the 'Bloodbath of Toruń' in Voltairean Writings Concerning the Dissident Question of 1767/68 and the First Partition of Poland	Eng. 5	45
Kriegseisen Wojciech, Protestant Providentialism in the Commonwealth of the Nobles: A critical view on Sarmatism	Eng. 5	5
Kupisz Dariusz, Volhynian Nobility in the Face of the Turkish Aggression against the Polish-Lithuanian Commonwealth in 1621	2	577
Łazor Jerzy, The First Franco-Polish Railway Concession of 1924. A Contribution to the Financial and Economic Relations between Poland and France after the First World War	3	785
Litwin Henryk, Paweł Rzechowski vel Rechowski, Borough Clerk of Kiev — Adaptation of a Pole to Functioning in the Milieu of Ruthenian Nobility in the Province of Kiev under King Sigismund III	4	899
Łopatecki Karol, Resolution of the Chamber of Deputies and the Legislative Activity of the Sejm — the Example of 1615	2	549
Malužinas Martinas, Power Relations on the Smetona-Voldemaras Line. The Role of the Iron Wolf Organization in the Lithuanian Political System	4	937
Nowak Andrzej, The 2021 <i>Kwartalnik Historyczny</i> Survey	1	17
Portnov Andrii, Some Reflections on (Not Only) Ukrainian Post-Soviet Historiography	1	481

Rajman Jerzy, Family Ties of Cracow Burghers with the Secular Clergy of Cracow in the Fourteenth Century	2	511
Rodak Mateusz, The Phenomenon of Street Gambling in the Second Polish Republic. The Case of the Vilnius Voivodeship	2	601
Rutkowski Rafał, Victory without Battle and Warriors Disguised as Merchants: Olaf the Saint's Deception at Saudungssund	4	873
Siedziako Michał, Were Elections in the Socialist Countries Elections at All? The Case of Elections to the Sejm in Communist-Ruled Poland	Eng. 5	131
Szajda Marek, 'Out of Poland, Not to Israel, but Out of Poland': Factors Influencing the Decision to Leave Poland after March 1968: On the Basis of Research from the 1970s	Eng. 5	105
Tracz Vira, The Scarlet Fever epidemic in Lviv in 1907–10. City Authorities, Hygienists, and Public Health Policy	3	743
Zajac Paweł, Stanisław Konarski's <i>On the Religion of Honest Men</i> — between Historiography and New Establishments Based on the Records of the Congregation for the Doctrine of the Faith	4	913
Zarycki Tomasz, Polish Historiography after 1989: A Perspective from a Sociologist of Science	1	491

MATERIALS — POLEMICS

Pękacka-Falkowska Katarzyna, The English Connection: Jacob and Johann Philipp Breyne, James Petiver and Plants: The Correspondence between the Breyne and Petiver from the 1690s	Eng. 5	167
--	--------	-----

CRITICAL ARTICLES

Bracha Krzysztof, Difficult Unions: Marital Cases Before the Consistorial Court of Poznań at the Beginning of the Fifteenth Century	Eng. 5	199
Cieśla Maria, Local History or International Networks: On the Margins of Berndt Strobach's Work <i>Der Hofjude Berend Lehmann (1661–1730)</i>	2	641
Jusupović Adrian, The Relations of the Piasts with the Rurik Dynasty in Historiographical Compilation. Contemporary 'Historical Collection'	4	991
Kosińska Urszula, The Winding Paths of Russian Imperial Politics: On Die Geburt des russländischen Imperiums: Herrschaftskonzepte und -praktiken im 18. Jahrhundert by Ricarda Vulpius	Eng. 5	223
Orzeł Joanna, Between Historical Semantics and the Social Context of the Era — on the Political Language of the Polish Nobility	3	813

SPIS AUTORÓW

Adamczyk Dariusz	2	637–640	Kolano Rafał	3	851–858
Anusik Zbigniew	3	697–741	Kordel Jacek	Eng. 5	45–77
Barabás Gábor	Eng. 5	272–276	Korkuć Maciej	1	205–215
Barańska Anna	1	29–34	Kornat Marek	1	216–222
Basista Jakub	3	839–844	Kosińska Urszula	Eng. 5	223–240
Bömelburg Hans-Jürgen	1	35–40	Kowalski Marek Daniel	1	223–230
Bracha Krzysztof	1	41–46	Kriegseisen Wojciech	Eng. 5	5–43
	Eng. 5	199–221	Kucharczyk Grzegorz	1	231–232
Broniarczyk Marcin	Eng. 5	241–248	Kuklo Cezary	1	233–241
Brzechczyn Krzysztof	1	47–56	Kupisz Dariusz	2	577–599
Bukowski Waldemar	1	57–70	Lewandowski Mirosław	3	859–861
Butterwick Richard	1	71–84	Litwin Henryk	4	899–912
	3	831–836	Łazor Jerzy	3	785–812
Caban Wiesław	1	85–86	Łopatecki Karol	2	549–575
Chwalba Andrzej	1	87–90	Malužinas Martinas	4	937–958
Cieśla Maria	2	641–658	Meteci Maciej	2	669–673
Czubaty Jarosław	1	91–94	Michalska-Bracha Lidia	1	242–245
Danowska Ewa	2	679–682	Michałowski Roman	1	246–251
Domańska Ewa	1	95–103	Micińska Magdalena	1	252–253
Dudek Antoni	1	104–107	Minakowski Marek Jerzy	1	254–257
Franaszek Piotr	1	108–112	Motyka Grzegorz	1	258–261
Friedrich Karin	1	113–118	Nicieja Sławomir	1	262–269
Friszke Andrzej	1	119–125	Nikodem Jarosław	1	270–278
Frost Robert	1	126–127	Noga Zdzisław	1	279–283
Getka-Kenig Mikołaj	2	665–668	Nowak Andrzej	1	5–15
	3	845–850		1	17–27
	Eng. 5	79–104	Odziemkowski Janusz	1	284–291
Głębocki Henryk	1	128–143	Oliński Piotr	1	292–297
Górny Maciej	1	144–149	Opaliński Edward	2	659–665
Guzowski Piotr	1	150–158	Orzeł Joanna	3	813–829
Gwóźdź Andrzej	4	959–989	Ozóg Krzysztof	1	298–302
Janowski Maciej	1	159–163	Paczkowski Andrzej	1	303–308
Jarosław Dariusz	Eng. 5	264–271	Pasztor Maria	1	309–312
Jasiński Tomasz	1	164–167	Pękacka-Falkowska		
Jurkowski Roman	1	168–173	Katarzyna	Eng. 5	167–198
Jusupović Adrian	4	991–1010	Piasek Wojciech	1	313–319
Kamiński Łukasz	1	174–179	Pietrzyk-Reeves Dorota	1	320–321
Kasperski Robert	4	1011–1015	Polak Wojciech	1	322–327
Kieniewicz Jan	1	180–183	Polit Jakub	1	328–333
Kizik Edmund	1	184–192	Polonsky Antony	1	334–340
Kizwalter Tomasz	1	193–199	Pomorski Jan	1	341–348
Koczegarow Kirył	1	200–204	Poniat Radosław	1	150–158

Portnov Andrii	1	481–490	Tomczak Marta	Eng. 5	253–257
Pudłocki Tomasz	1	349–351		Eng. 5	257–260
	2	673–678	Traba Robert	1	393–399
	4	1019–1024	Tracz Vira	3	743–784
Pysiak Jerzy	4	1025–1033	Tymowski Michał	4	1025–1033
Rajman Jerzy	2	511–547	Tyszkiewicz Jakub	1	400–406
Řezník Miloš	1	352–359	Waingertner Przemysław	1	407–408
Rodak Mateusz	2	601–635	Wiech Stanisław	1	409–414
Rosman Moshe	Eng. 5	248–253	Wiślicz Tomasz	1	415–418
Roszkowski Wojciech	1	360–363	Wnuk Rafał	1	419–426
Rutkowski Rafał	3	836–839	Wolsza Tadeusz	1	427–433
	4	873–898	Wołos Mariusz	1	434–440
Salmonowicz Stanisław	1	503–506	Zackiewicz Grzegorz	1	441–447
	3	863–864	Zajac Paweł	4	913–936
Schramm Tomasz	1	364–368	Zaporowski Zbigniew	1	448
Siedziako Michał	Eng. 5	131–166	Zarycki Tomasz	1	491–502
Słoń Marek	1	369–371	Zblewski Zdzisław	1	449–453
Sperka Jerzy	1	372–375	Zielińska Zofia	1	454–460
Staliunas Darius	1	376–379	Zięba Andrzej	1	461–471
Stobiecki Rafał	1	380–387	Żołądz-Strzelczyk Dorota	4	1015–1019
Sumowski Marcin	Eng. 5	260–264	Żurawski vel Grajewski		
Szajda Marek	Eng. 5	105–129	Radosław	1	472–480
Thompson Ewa	1	388–392			

SPIS RECENZENTÓW WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

- Iwona Arabas (Instytut Historii Nauki PAN, Warszawa)
- Jakub Basista (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
- Konrad Bobiatyński (Uniwersytet Warszawski)
- Krzysztof Bracha (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)
- Zofia Brzozowska (Uniwersytet Łódzki)
- Krzysztof Buchowski (Uniwersytet w Białymstoku)
- Jacek Burdowicz-Nowicki (Warszawa)
- Richard Butterwick-Pawlikowski (University College London, Wielka Brytania)
- Andrzej Chojnowski (Warszawa)
- Anna Czarniecka (Uniwersytet Warszawski)
- Ewa Dubas-Urwanowicz (Uniwersytet w Białymstoku)
- Antoni Dudek (Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa)
- Andrzej Dziubiński (emeryt)
- Tadeusz Epsztein (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Anna Filipczak-Kocur (Uniwersytet Opolski)
- Maciej Forycki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- Sławomir Gawlas (Uniwersytet Warszawski)
- Henryk Gmiterek (emeryt)
- Małgorzata Gmurczyk-Wrońska (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Anna Grześkowiak-Krwawicz (Instytut Badań Literackich PAN)
- Eugeniusz Janas (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)
- Sławomir Józwiak (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
- Grażyna Jurkowlaniec (Uniwersytet Warszawski)
- Norbert Kasperek (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- Adam Kaźmierczyk (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
- Jan Kieniewicz (Uniwersytet Warszawski)
- Witold Kłaczewski (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)
- Kiryl Koczegarow (Instytut Słowianoznawstwa RAN, Moskwa, Rosja)
- Urszula Kosińska (Uniwersytet Warszawski)
- Radosław Kotecki (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)
- Wojciech Kriegseisen (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Natalia Królikowska-Jedlińska (Uniwersytet Warszawski)
- Piotr Kuligowski (Université Paris-Est Créteil, Créteil, Francja)
- Mariusz Kulik (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Krzysztof Kwiatkowski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
- Aleksandra Leinwand (Instytut Historii PAN, Warszawa)
- Cecylia Leszczyńska (Uniwersytet Warszawski)
- Tadeusz Lubelski (Kraków)
- Regina Laukaitytė (Instytut Historii Litwy, Wilno, Litwa)
- Pavel Lukin (Instytut Historii Rosji RAN, Moskwa, Rosja)
- Łatka Rafał (Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa)
- Karol Łopatecki (Uniwersytet w Białymstoku)
- Piotr Łozowski (Uniwersytet w Białymstoku)
- Włodzimierz Mędrzecki (Instytut Historii PAN, Warszawa)

- Jakub Morawiec (Uniwersytet Śląski)
Michael Müller (Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg, Niemcy)
Maciej Mycielski (Uniwersytet Warszawski)
Borys Nossov (Instytut Słowianoznawstwa, RAN, Moskwa, Rosja)
Barbara Obtułowicz (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie)
Piotr Okniński (Uniwersytet Warszawski)
Krzysztof Ożóg (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
Maria Pasztor (Uniwersytet Warszawski)
Marcin Pauk (Uniwersytet Warszawski)
Jerzy Pietrzak (Wrocław)
Dorota Pietrzyk-Reeves (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
Andrzej Pleszczyński (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)
Tomasz Pudłocki (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
Mindaugas Šapoka (Instytut Historii Litwy, Wilno, Litwa)
Tomasz Schramm (Uniwersytet imAdama Mickiewicza w Poznaniu)
Jolanta Sikorska-Kulesza (Uniwersytet Warszawski)
Robert Skobelski (Uniwersytet Zielonogórski)
Krzysztof Skupieński (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)
Tadeusz Stegner (Uniwersytet Gdański)
Dariusz Stola (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa)
Jerzy Ternes (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)
- Bronisław Treger (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej, Warszawa)
Zbigniew Tucholski (Instytut Historii Nauki PAN, Warszawa)
Piotr Ugniewski (Uniwersytet Warszawski)
Piotr Węcowski (Uniwersytet Warszawski)
Stanisław Wiech (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach)
Leszek Wierzbicki (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)
Jacek Wijaczka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Filip Wolański (Uniwersytet Wrocławski)
Tadeusz Wolsza (Instytut Historii PAN, Warszawa)
Krzysztof P. Woźniak (Uniwersytet Łódzki)
Ewa Wyka (Instytut Historii Nauki PAN, Warszawa)
Paweł Zając OMI (Uniwersytet imAdama Mickiewicza w Poznaniu)
Mariusz Zajączkowski (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa)
Anna Zajchowska-Bołtromiuk (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa)
Krzysztof Zamorski (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
Marcin Zaremba (Uniwersytet Warszawski)
Andrzej Zięba (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
Piotr Zwierzchowski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)
Radosław Żurawski vel Grajewski (Uniwersytet Łódzki, Warszawa)

WYKAZ SKRÓTÓW

AAN	— Archiwum Akt Nowych Warszawa
AGAD	— Archiwum Główne Akt Dawnych Warszawa
AGZ	— <i>Akta grodzkie i ziemskie</i>
AIPN	— Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej
ANK	— Archiwum Narodowe w Krakowie
AP	— Archiwum Państwowe
APH	— „Acta Poloniae Historica”
ASWK	— <i>Akta sejmikowe województwa krakowskiego</i>
ASWP	— <i>Akta sejmikowe województw poznańskiego i kaliskiego</i>
BC	— Biblioteka Książąt Czartoryskich Oddział Muzeum Narodowego w Krakowie
BHL	— <i>Bibliotheca Hagiographica Latina</i>
BJ	— Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
BK	— Biblioteka Kórnicka
b.m.d.	— bez miejsca i daty wydania
BN	— Biblioteka Narodowa w Warszawie
BO	— Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
BPAU-PANKr.	— Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
BR	— Biblioteka Raczyńskich
BUW	— Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
CAW	— Centralne Archiwum Wojskowe
CDS	— <i>Codex diplomaticus nec non epistolaris Silesiae</i> , Wrocław 1956–1964
CPH	— „Czasopismo Prawno-Historyczne”
DN	— „Dzieje Najnowsze”
Dz. U.	— Dziennik Ustaw
f.	— fond (zespół)
fol.	— folio (karta)
IPN	— Instytut Pamięci Narodowej
KDKK	— <i>Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej</i> , Kraków 1874–1883
KDMaz.	— <i>Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis (Zbiór ogólny przywilejów i spominków mazowieckich)</i> , Warszawa 1919
KDMłp.	— <i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski</i> , Kraków 1876–1999
KDP	— <i>Kodeks dyplomatyczny Polski</i> , Warszawa 1847–1887
KDŚl.	— <i>Kodeks dyplomatyczny Śląska</i> , Wrocław 1956–1964

KDW	— <i>Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski</i> , t. 1–11, Poznań 1877–1999
KH	— „Kwartalnik Historyczny”
KHKM	— „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
LVIA	— <i>Lietuvos valstybės istorijos archyvas</i> w Wilnie
MGH	— <i>Monumenta Germaniae Historica</i>
MGH SrG	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores rerum Germanicarum</i>
MGH SS	— <i>Monumenta Germaniae Historica, Scriptores</i>
MK	— <i>Metryka Koronna</i>
MPH	— <i>Monumenta Poloniae historica</i>
MPH s.n.	— <i>Monumenta Poloniae historica, series nova</i>
mps	— <i>maszynopis</i>
MRPS	— <i>Matricularum Regni Poloniae summaria</i>
OiRP	— „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”
op.	— <i>opis</i>
PH	— „Przegląd Historyczny”
PL	— <i>Patrologiae cursus completus. Series Latina</i> , Paris 1844–1865
PrU	— <i>Preussisches Urkundenbuch</i> , t. 1–6, Königsberg–Danzig–Marburg 1882–2000
PSB	— <i>Polski słownik biograficzny</i>
PU	— <i>Pommerellisches Urkundenbuch</i> , t. 1–11, Stettin–Köln–Graz 1868–1990
RDSG	— „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”
red.	— <i>redaktor, redakcja</i>
RH	— „Roczniki Historyczne”
RHum	— „Roczniki Humanistyczne”
rkp.	— <i>rękopis</i>
RWHF PAU	— „Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Historyczno-Filozoficznego Akademii Umiejętności”, Kraków 1874–1891
	— „Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1891–1918
	— „Rozprawy Polskiej Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921
	— „Rozprawy — Polska Akademia Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny”, Kraków 1921–1928/29
	— „Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności”, Kraków 1928/1929–1952
	— „Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego — Polska Akademia Umiejętności”, Kraków 1992–
SDRE	— „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”
SGKP	— <i>Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich</i>

SH	— „Studia Historyczne”
SIRIO	— <i>Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoričeskogo Obščestva</i> , t. 1–148, S. Petersburg 1867–1916
Sobótka	— „Śląski Kwartalnik Historyczny «Sobótka»”
SPPP	— <i>Starodawne Prawa Polskiego Pomniki</i>
SRP	— <i>Scriptores Rerum Polonicarum</i>
SSS	— <i>Słownik starożytności słowiańskich</i>
SU	— <i>Schlesisches Urkundenbuch</i> , t. 1–6, Wien-Köln 1971–1998
St. Źr.	— „Studia Źródłoznawcze”
sygn.	— sygnatura
Urzędnicy	— <i>Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy</i> , red. A. Gąsiorowski, t. 1–, Wrocław, Kórnik 1985–
Urzędnicy, Litwa	— <i>Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV–XVIII wieku. Spisy</i> , red. A. Rachuba, t. 1–, Warszawa 2004–
VC	— <i>Volumina Constitutionum</i> , t. 1–, Warszawa 1996 (należy cytować odpowiednio według wzoru: VC 1/1)
VL	— <i>Volumina Legum</i> , t. 1–8, Warszawa 1732–1782; t. 9, Kraków 1889; t. 10, Poznań 1952 (należy cytować odpowiednio według wzoru: VL 7, s. 234)
ZH	— „Zapiski Historyczne”

TRANSLITERACJA SŁOWIAŃSKICH ALFABETÓW CYRYLICKICH

Nr	Litera alfabetu cyrylicznego		Transliteracja		Język*	Nr	Litera alfabetu cyrylicznego		Transliteracja		Język
1	А	а	А	а	b b u m r s u	27	Р	р	Р	р	b b u m r s u
2	Б	б	В	в	b b u m r s u	28	С	с	С	с	b b u m r s u
3	В	в	В	в	b b u m r s u	29	Т	т	Т	т	b b u m r s u
4	Г	г	Г	г	b b u m r s u	30	Ѡ	ѡ	Ѓ	ѓ	s
5	Д	д	Д	д	b b u m r s u	31	Ќ	ќ	Ќ	ќ	m
6	Ђ	ђ	Д	д	s	32	У	у	У	у	b b u m r s u
7	Ѓ	ѓ	Ѓ	ѓ	m	33	Ў	ў	Ў	ў	b
8	Е	е	Е	е	b b u m r s u	34	Ф	ф	Ф	ф	b b u m r s u
9	Ё	ё	Ё	ё	b r	35	Х	х	Х	х	b b u m r s u
10	Є	є	Ê	ê	u	36	Ц	ц	С	с	b b u m r s u
11	Ж	ж	Ž	ž	b b u m r s u	37	Ч	ч	Č	č	b b u m r s u
12	З	з	З	з	b b u m r s u	38	Џ	џ	Đ	đ	m s
13	С	с	Ž	ž	m	39	Ш	ш	Š	š	b b u m r s u
14	И	и	И	и	b** b u m r s u	40	Щ	щ	Ŝ	ŝ	b u r u
15	І	і	Ì	ì	b r** u	41	Ъ	ь	"	"	b** b u r
16	Ї	ї	Ї	ї	u	42	Ы	ы	Ÿ	ÿ	b r u**
17	Ј	ј	Ǧ	ǧ	m s	43	Ь	ь	'	'	b b u r u
18	Й	й	Ј	ј	b b u r u	44	Э	э	È	è	b r
19	К	к	К	к	b b u m r s u	45	Ю	ю	Û	û	b b u r u
20	Л	л	Л	л	b b u m r s u	46	Я	я	Â	â	b b u r u
21	Љ	љ	Ľ	ľ	m s	47	'	'	'	'	b b u m r s u
22	М	м	М	м	b b u m r s u	48	Њ	њ	Ĝ	ĝ	b** u**
23	Н	н	Н	н	b b u m r s u	49	Ѣ	ѣ	Ě	ě	b** r** u**
24	Њ	њ	Ŋ	ŋ	m s	50	Ѧ	ѧ	Ǻ	ǻ	b u**
25	О	о	О	о	b b u m r s u	51	Ө	ө	Ẁ	ẁ	r**
26	П	п	Р	р	b b u m r s u	52	Ү	ү	Ỳ	ỳ	r**

* Oznaczenia języków: b — białoruski, bu — bułgarski, m — macedoński, r — rosyjski, s — serbsko-chorwacki, u — ukraiński.

** Występuje w dawnej pisowni.

INSTYTUT HISTORII PAN
PRZEDSTAWIA

Roman Baron

Misja życia

**Praski polonista
Marian Szykowski (1883–1952)
a idea polsko-czeskiego
zbliżenia na polu kultury**

www.ihpan.edu.pl

ISSN 0023-5903

9 770023 590109

12>